

30. april 2019

Sagsnr.
2019-0117247

Dokumentnr.
2019-0117247-1

Sagsbehandler
Stine Grangaard

Covernotat om revisionsrapporten vedrørende det risikobaserede ledelsessyn

Forvaltningen orienterer hermed udvalget om revisionsrapporten vedrørende det risikobaserede ledelsessyn. Rapporten fremgår efter dette notat. Rapporten omfatter hele kommunen, og Intern Revision har foretaget en opfølgning på forvaltningernes godkendte handleplaner for 2018 og en vurdering af forvaltningernes handleplaner for 2019. Som det fremgår af rapporten, er der to forhold, der omfatter Børne- og Ungdomsforvaltningen – ”delegation af beslutningskompetence” og ”handleplan for 2018”. Rapporten forelægges Økonomiudvalget den 28. maj.

Baggrund

Økonomiudvalget besluttede i 2016, at revisionen proaktivt rapporterer til Økonomiudvalget om, hvorvidt det ledelsestilsyn, som foretages i forvaltningerne, er betryggende. Dette sker i forbindelse med årsregnskabet. Formålet er at foretage en overordnet vurdering af kommunens design af styringsregler og forvaltningernes implementering heraf samt forvaltningernes ledelsestilsyn.

Forvaltningens implementering af ledelsestilsyn

a) Delegation af beslutningskompetence

Det er noteret i revisionsrapporten, at der endnu ikke er implementeret delegationsbeskrivelser i forvaltningen. Delegationsbeskrivelser skal udarbejdes med henblik på at tydeliggøre ledelsesansvaret og ledelsestilsynet for alle ledere i forvaltningen. Delegeringsopgaven vedrører alle opgaver som direktionen har delegeret til centerchefer og teamledere.

Forvaltningen har igangsat et arbejde med at implementere delegationsbeskrivelserne. Der er afholdt møder med alle ansvarlige teamledere og der indhentes vejledninger, der vil indgå som samlet materiale i delegeringsoversigten. Forvaltningen forventer, at opgaven afsluttes i løbet af foråret 2019.

b) Handleplan for 2018

Det er noteret i revisionsrapporten, at forvaltningens arbejde med håndtering af risikoområder er forløbet delvist efter planen for 2018. To risikoområder er håndteret, mens to områder - levering af pædagogisk IT og TRIO - overføres til 2019.

Levering af pædagogisk IT rummer mange elementer så som fx drift af bagvedliggende systemer, der leverer tjenester til elever, lærere og

Ressourcer

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN nummer
5798009371201

pædagoger (fx adgang til print, Office 365 mv.), håndtering og beskyttelse af brugernes (elever, lærere og pædagoger) data, anskaffelse af pædagogisk IT-udstyr og IT-systemer samt levering af support til skoler og institutioner.

I begyndelsen af 2019 har afdelingen for Pædagogisk IT i forvaltningen (PIT) udarbejdet et ydelseskatalog med alle hoved- og delydelser, som tilsammen udgør PITs supportopgave. I kølvandet på dette arbejde har PIT igangsat en proces med at identificere og beskrive alle risici, der kan give skoler og daginstitutioner et tab af produktionsevne. Disse risici kan for eksempel være fejl i registrering af antal elever, brud på persondatasikkerheden og manglende software op til afgangseksamen, hvor der ikke må foretages ændringer i systemerne.

Det samlede arbejde munder ud i en handleplan i 2019 for levering af pædagogisk IT, så området fremadrettet vil kunne håndteres hensigtsmæssigt og betryggende.

TRIO er et IT-system, der anvendes til planlægning af lærernes opgaver. Systemet afgiver oplysninger om timer, der efter indlæsning i lønsystemet afføder løntillæg til lærerne. Der udbetales to gange årligt i august og september.

Forvaltningen har igangsat et arbejde med at udarbejde beskrivelser, der imødegår og håndterer alle identificerede risici ved systemet. En identificeret risiko er for eksempel muligheden for at en leder udbetaler tillæg til sig selv. I denne forbindelse har forvaltningen iværksat en funktionsadskillelse, så dette ikke er muligt fremadrettet.

REVISIONSRAPPORT

INTERN REVISION

Jesper Andersen
Tommy Jacobsen

Intern Revision

24. april 2019

Tværgående Alle forvaltninger

Sammenfatning af Risikobaseret ledelsestilsyn

2018

MODTAGER

Økonomiudvalget
7-dir.-kredsen

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING OG FORMÅL	3
2. LEDELSESRESUME	4
2.1 DESIGN AF KØBENHAVNS KOMMUNES STYRINGSREGLER(ØKONOMIFORVALTNINGEN)4	
2.2 FORVALTNINGERNES IMPLEMENTERING AF LEDELSESTILSYN.....	4
3. KONKLUSION	5
3.1 FORVALTNINGERNES IMPLEMENTERING AF LEDELSESTILSYN	5
3.1.1 Økonomiforvaltningen.....	5
3.1.2 Kultur- og Fritidsforvaltningen	6
3.1.3 Børne- og Ungdomsforvaltningen	7
3.1.4 Sundheds- og Omsorgsforvaltningen	8
3.1.5 Socialforvaltningen	9
3.1.6 Teknik- og Miljøforvaltningen.....	11
3.1.7 Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen	12
4. FORVALTNINGERNES TILTAG	13
5. DESIGN AF KØBENHAVNS KOMMUNES STYRINGSREGLER.....	13
BILAG 1 Formål med risikobaseret ledelsestilsyn	16
BILAG 2 Ledelsestilsyn - hvorfor og hvordan	17
BILAG 3 Definition af prioriteter for væsentlighedsniveau	19

1. INDLEDNING OG FORMÅL

Økonomiudvalget besluttede i 2016 at anmode revisionen om fremover i forbindelse med årsregnskabet proaktivt at rapportere til Økonomiudvalget om, hvorvidt det ledelsestilsyn, som foretages i forvaltningerne, er betryggende.

Omfanget af revisionen fastlægges ud fra en samlet vurdering af væsentlighed og risikoen for væsentlige fejl.

Revisionsmålet for undersøgelsen er at foretage en overordnet vurdering af kommunens design af styringsregler samt forvaltningernes implementering heraf.

Design af regler og retningslinjer

Aktuelle og tilgængelige regler er en forudsætning for, at ledere og medarbejdere dels kan udmønte gældende lovgivning, kommunalpolitiske beslutninger og regler, dels kan sikre en ensartet og effektiv opgaveløsning og endelig kan gennemføre de kontroller, der skal sikre en hensigtsmæssig drift og et regnskab udarbejdet i overensstemmelse med gældende regler.

Implementering af regler og retningslinjer

Regler og retningslinjer skal være implementeret i forvaltningerne, før de har en effekt. Det betyder, at regler og retningslinjer skal være kendte, accepterede og indført i praksis.

Det betyder endvidere, at ledelsen skal have overblik over forvaltningens risikoområder, og roller og ansvar skal være præciseret (delegation). Der skal systematisk arbejdes med effektive processer i et end-to-end perspektiv herunder kvalitet i opgaveløsningen.

Afgrænsning

Ledelsestilsynet i denne undersøgelse er afgrænset til de regler og retningslinjer, der følger af kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ samt Informationssikkerhedsregulativet og de risikoområder, der er identificeret i samarbejde med forvaltningerne.

I 2018 har vores fokus været rettet mod design af styringsregler på IT-området, og forvaltningernes fortsatte arbejde med håndtering af risikoområder, herunder design og implementering af forretningsgange og interne kontroller på de identificerede risikoområder.

Rapportering

Rapporten forelægges for Revisionsudvalget og fremsendes til kommunens eksterne revisor til orientering.

2. LEDELSESRESUME

Intern Revision har foretaget en opfølgning på forvaltningernes godkendte handleplaner for 2018 og en vurdering af forvaltningernes handleplaner for 2019. Formålet er at foretage en overordnet vurdering af kommunes design og implementering af styringsregler og forvaltningernes ledelsestilsyn.

Revisionen har givet anledning til følgende:

2.1 Design af Københavns Kommunes styringsregler (Økonomiforvaltningen)

I vores statusrapportering for 2017 anførte vi, at der udestod udarbejdelse af en informationssikkerhedspolitik og et informationssikkerhedsregulativ, der beskriver kommunens overordnede styringsregler for it-beskyttelse/-sikkerhed og databeskyttelse.

Endvidere udestod med hjemmel i informationssikkerhedsregulativet og i overensstemmelse med kommunes regelhierarki at udarbejde og implementere Forretningscirkulærer for informationssikkerhedsrisici, adgangsstyring og kontrol samt sikkerhedshændelser. Endelig skulle udarbejdes en bølgeplan for Forretningscirkulære og forretningsgange for it-drift, vedligehold og udfasning (it-livscyklusområdet).

Konklusion

De planlagte styringsregler og en bølgeplan for det resterende område (it-livscyklus) er udarbejdet. Dette regelsæt er planlagt udarbejdet i 2019. Det er vores vurdering, at Økonomiforvaltningens arbejde med kommunens styringsregler på it-området er forløbet godt og planmæssigt.

2.2 Forvaltningernes implementering af ledelsestilsyn

Det er vores vurdering, at forvaltningerne generelt har en positiv tilgang til arbejdet med implementering af et risikobaseret ledelsestilsyn. Forvaltningernes håndtering af risikoområder ved dokumentation af forretningsgange samt design og implementering af interne kontroller og ledelsesinformation vil dog fortsat være aktuelt i en periode fremover. Vores opfølgning af områder, der har været fokus på i forvaltningernes handleplaner for 2018, har vist, at forvaltningerne i al væsentlighed har gennemført de planlagte aktiviteter. For Økonomiforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen udestår dog fortsat håndtering af væsentlige risikoområder. Børne- og Ungdomsforvaltningen har endvidere endnu ikke implementeret beskrivelsen af delegation. Ved vores vurdering af forvaltningernes planer for 2019 har vi lagt vægt på, at eventuelle nye risici og håndtering af overførte risikoområder indgår i planen. Vi har endvidere henledt forvaltningernes opmærksomhed på, at indikatorer f.eks. revisionsbemærkninger kan medvirke til risikostyringen og bidrage til at undgå "ubehagelige overraskelser". Eventuelle gamle og nye revisionsbemærkninger i Revisionsberetningen for 2018 bør således prioriteres og håndteres i 2019.

For yderligere information vedrørende de enkelte forvaltninger henvises til afsnit 3.

3. KONKLUSION

Vores undersøgelse af kommunens design og implementering af et risikobaseret ledelsestilsyn har givet anledning til følgende observationer, konklusioner og anbefalinger:

3.1 Forvaltningernes implementering af ledelsestilsyn

3.1.1 Økonomiforvaltningen

Forvaltning	ØKF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig-hedsniveau
Reference	Afsnit 5.3	Revisionsemne	Handleplan for 2018	
Observationer	<p>I forhold til forvaltningens handleplan for 2018 er 9 af 18 prioriterede risikoområder håndteret/lukket, mens 9 områder ikke er håndteret fuldt og videreføres derfor til 2019.</p> <p>Supplerende kan det oplyses, at ØKF har udarbejdet 14 Fælles administrative forretningsgange på Kvantumområdet, som er godkendt af Økonomikredsen og 3 forvaltningsspecifikke forretningsgange, som er godkendt af direktionen i Koncernservice. Herefter udestår ifølge Koncernservice dokumentation af mindre kritiske processer på Kvantumområdet.</p>			
Konklusion og anbefalinger	<p>I forbindelse med implementeringen af Kvantum skulle der etableres en systemunderstøttet anlægsopfølgning i Kvantum. Dette er endnu ikke sket, og det henstilles, at der designes og implementeres en fælles administrativ forretningsgang, der beskriver aktiviteter, roller og ansvar i forbindelse med anlægsstyring i Kvantum. Økonomiforvaltningen er enig heri.</p> <p>Endvidere anbefales det, at der fortsat er fokus på at implementere en mere effektiv løsning i Kvantum til håndtering af intern handel. Ifølge Økonomiforvaltningen er risikoen for ubalance og dermed momsfejl håndteret fra 1. januar 2019. Forvaltningen har oplyst, at beslutning og implementering af en ny teknisk løsning til intern handel i Kvantum er udskudt til 2020.</p> <p>Det er herudover vores vurdering, at Økonomiforvaltningens arbejde med håndtering af risikoområder stort set forløber godt og planmæssigt.</p> <p>Vi anbefaler:</p> <ul style="list-style-type: none"> at Økonomiforvaltningen sikrer, at de 9 udestående risikoområder indgår en revurderet handleplan for 2019. Endvidere anbefales det, at håndtering af risikoområderne tilbagebetalingsrettigheder og debitor indgår i planen for 2019. at Økonomiforvaltningen i 2019 udarbejder Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående Økonomiområde (Bilag 1 i Forretningscirkulære Ledelsestilsyn mv.) at Økonomiforvaltningens håndtering af forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative område Løn og personaleområdet indgår i handleplanen for 2019. at Økonomiforvaltningen har opmærksomheden henledt på i 2019 at få håndteret gamle og nye revisionsbemærkninger ifølge Revisionsberetningen for 2018. at Økonomiforvaltningen fortsat har opmærksomheden henledt på processen vedrørende lønrefusioner. 			

	<p>Revisionsbemærkningen er lukket med udgangen af 2018, men det er stadig væsentligt, at forvaltningen håndterer følgende udeståender, som kan henføres til:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Oprydning (backlog) på 2018 sager ○ Ledelsesinformation til forvaltningerne på centralt niveau ○ Nedbringe antal af manuelle processer på sammenkobling af data (berigelse af kildedata) ○ Undersøgelse af om Nemrefusion kan anvendes i større omfang ○ Afdækning af årsager til KS' andel af tabsprocenten ○ Finish på procesdokumentationen 	
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>Økonomiforvaltningen vil i 2019 prioritere håndteringen af følgende risikoområder:</p> <p>Koncernservice vil i 2019 arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modregning i tilgodehavende (overføres fra 2018) • Intern afregning – teknisk løsning i Kvantum (overføres fra 2018) • Governance regler for kommunens balance (overført fra 2018) • Periode-årsluk (overføres fra 2018) • Dokumentation af processer og forretningsgang i Kvantum (overført fra 2018) • Debitorområdet (ny) • It-understøttelse og ledelsesinformation på lønrefusioner <p>Rådhuset vil i 2019 arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systemunderstøttelse af de kvartalsvise anlægsoversigter (overføres fra 2018) • Håndtering af budgetkorrektioner mv. (overført fra 2018) <p>Københavns Ejendomme vil i 2019 arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilbagekøbsrettigheder (ny) <p>Endvidere vil Økonomiforvaltningen prioritere håndteringen af følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående Økonomiområde (Bilag 1 i Forretningscirkulære Ledelsestilsyn mv.) • Forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative område Løn og personaleområdet • Gamle og nye revisionsbemærkninger ifølge Revisionsberetningen for 2018 	

3.1.2 Kultur- og Fritidsforvaltningen

Forvaltning	KFF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig-hedsniveau
Reference	Afsnit 5.3	Revisionsemne	Handleplan for 2018	
Observationer	<p>I overensstemmelse med direktionens godkendte handleplan for 2018 og efterfølgende risikovurderinger er prioriteret håndteringen af 7 risikoområder.</p> <p>Forvaltningen har håndteret de planlagte risikoområder i overensstemmelse med kommunens standard for dokumentation af forretningsgange.</p> <p>Ifølge KFF er dokumentationen af forretningsgange for de 6 udbetalingsystemer færdiggjort pr. 1. april 2019, og forretningsgangene er godkendt af forvaltningens direktion.</p>			
Konklusion og anbefalinger	Kultur- og Fritidsforvaltningens arbejde med håndtering af risikoområder i 2018 er forløbet godt og planmæssigt.			

	<p>Vi anbefaler, at KFF's handleplan for 2019 vil sikre, at forvaltningens øvrige kritiske risikoområder håndteres herunder implementering af Forretningscirkulære Indtægter.</p> <p>Endvidere anbefaler vi at KFF håndterer forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative Løn og personaleområdet (Bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn).</p> <p>Vi anbefaler endelig, at KFF har opmærksomheden henledt på i 2019 at få håndteret gamle og nye revisionsbemærkningerne i Revisionsberetningen for 2018.</p>	
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>Kultur- og Fritidsforvaltningen vil i 2019 håndtere og dokumentere forretningsgange for følgende kritiske risikoområder. Der er tale om tre systemer, der håndterer økonomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KUBE (pas og kørekort) - Billetsystem i svømmehaller - Go Appified (trådløs betalingsautomat) <p>Derudover vil KFF arbejde med implementering af Forretningscirkulære for indtægter jf. planen for arbejdet.</p> <p>Endvidere har forvaltningen fokus på at understøtte den fortsatte implementering af de forretningsgange, som er dokumenteret.</p>	

3.1.3 Børne- og Ungdomsforvaltningen

Forvaltning	BUF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig- hedsniveau
Reference	Afsnit 5.2	Revisionsemne	Delegation af beslutningskompetence	
Observationer	<p>BUF har i 2018 udarbejdet en generisk delegationsbeskrivelse med en dertil hørende oversigt risikoområder og procesansvarlige ledere på team- og centerlederniveau. Delegationsbeskrivelsen og konceptet er godkendt af direktionen. Det har været afgørende for BUF at sikre et niveau, hvor ansvaret for forvaltningsspecifikke processer tydeligt kan placeres til enhver tid uden at skabe unødigt bureaukrati.</p> <p>BUF har i forlængelse af årsafslutningen igangsat arbejdet med at implementere delegationsbeskrivelserne.</p> <p>Forvaltningen har udarbejdet en plan for opfølgning overfor lederne, opstillet en besøgsplan i de respektive afdelinger i BUF, hvor ansvarsområder vil blive gennemgået, og hvor der bliver udarbejdet konkrete vejledninger pr. område. Arbejdet forventes at løbe henover foråret.</p>			
Konklusion og anbefalinger	<p>Vi forudsætter, at delegation af beslutningskompetence implementeres som planlagt.</p> <p>Vi anbefaler, at BUF sikrer, at oversigten over procesansvarlige ajourføres løbende, og således at delegationsbeskrivelsen udleveres til de til enhver tid ansvarlige ledere.</p>			
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>BUF har opstillet en plan for ansvarsområder og har holdt møder med alle ansvarlige ledere. BUF er i april i gang med at indsamle vejledningerne, som efterfølgende vil indgå som et samlet materiale i delegeringsoversigten. Delegeringsoversigten vil fremadrettet blive vedligeholdt</p>			

	således, at der altid er opdaterede vejledninger og relevante ledere på hvert område. BUF forventer opgaven kan afsluttes i løbet af foråret (pr. 31.5.19).	
--	---	--

Forvaltning	BUF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig- hedsniveau
Reference	Afsnit 5.3	Revisionsemne	Handleplan for 2018	
Observationer	<p>BUF's arbejde med håndtering af risikoområder er forløbet delvist efter handleplanen for 2018.</p> <p>Af 4 planlagte risikoområder er 2 håndteret, mens 2 områder (TRIO og Levering af pædagogisk it) overføres til 2019.</p> <p>BUF har herudover håndteret risikoområderne KMD Institution og EAT (betalingssystemer).</p>			
Konklusion og anbefalinger	<p>Vi anbefaler, at BUF prioriterer de overførte og resterende risikoområder i handleplanen for 2019 og dokumenterer forretningsgange for de kritiske risikoområder, så disse fremadrettet vil kunne håndteres hensigtsmæssigt og betryggende.</p> <p>Endvidere anbefaler vi, at BUF håndterer forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative Løn- og Personaleområde, som fremgår af bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn mv.</p> <p>Endelig anbefaler vi, at BUF har opmærksomheden henledt på i 2019 at få håndteret evt. gamle og nye revisionsbemærkninger ifølge Revisionsberetningen for 2018 vedr. forvaltningens område.</p>			
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>BUF samarbejder med Koncernservice omkring alle de nævnte risikoområder i afsnit 5.3. Herunder har BUF afleveret den fulde afstemning af de 3 betalingssystemer, KMD Institution, LARA og Speedadmin op mod Opus til KS. KS er i gang med at afstemme OPUS med Kvantum, hvilket ikke er muligt for BUF. BUF's afstemninger med OPUS har ikke givet anledning til at korrigere i regnskabet.</p> <p>Yderligere risikoområder: Siden januar har BUF arbejdet med Pay4IT på fritidsklubområdet, hvor der sigtes mod at etablere en fuld integration til kvantum på enkeltposteringsniveau, så der sikres et fuldt transaktions- og revisionsspor. Dette vil reducere potentielle afstemningsudfordringer betydeligt sammenlignet med de eksisterende betalingsløsninger. Vi er pt i gang med at få udarbejdet kvalitetsstandard-procesflow, således systemet kan godkendes af IR og KS. Dette forventes færdigt ultimo juni 2019.</p> <p>BUF reviderer i foråret regnskabsinstruksen i forhold til tilskudsforvaltningen af fondsmidler med henblik på at sikre løbende identifikation i Kvantum af fondsmidler som enhederne modtager.</p>			

3.1.4 Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Forvaltning	SUF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig- hedsniveau
Reference	Afsnit 5.3	Revisionsemne	Handleplan for 2018	
Observationer	SUF's handleplan for 2018 omfatter håndtering af 18 risikoområder med henblik på udarbejdelse af forretningsgange i overensstemmelse med kommunens kvalitetsstandard.			

	Af de 18 planlagte risikoområder er 15 håndteret, heraf 2 en lightudgave, idet en nyt it-løsning er planlagt ibrugtaget pr. 1 april 2019. 3 risikoområder overføres til 2019.	
Konklusion og anbefalinger	<p>Det er vores vurdering, at SUF's arbejde med håndtering af risikoområder forløber godt og planmæssigt. De prioriterede risikoområder for 2018 er i al væsentlighed håndteret i overensstemmelse med planen.</p> <p>Vi anbefaler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at SUF's overførte og resterende risikoområder prioriteres i handleplanen for 2019, så det sikres, at der udarbejdes forretningsgangsbeskrivelser for de kritiske risikoområder. • at SUF håndterer forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative område Løn og personaleområdet (Bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn). <p>Endvidere anbefaler vi, at SUF har opmærksomheden henledt på i 2019 at få håndteret gamle og nye revisionsbemærkninger vedr. forvaltningens område ifølge Revisionsberetningen for 2018.</p> <p>Endelig anbefaler vi, at SUF håndterer Intern Revisions observationer i rapporteringen vedr. revisionen af de selvejende institutioner.</p>	
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er enig i Intern Revisions konklusion og anbefalinger og vil i 2019 udarbejde de forretningsgange, som er angivet nedenfor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apotekerafregning (overført fra 2018) • Kommunalmedfinansiering (overført fra 2018) • Opkrævning af husleje (overført fra 2018) • Fællesordninger – Område 8000 konti • Indkøb – varer • Indkøb – limitordre • Finans (3 processer) • Kreditor – afregning af udlæg 	

3.1.5 Socialforvaltningen

Forvaltning	SOF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig-hedsniveau
Reference	Afsnit 5.3	Revisionsemne	Handleplan for 2018	
Observationer	<p>SOF's prioriterede risikoområder for 2018 er stort set håndteret som planlagt.</p> <p>Ifølge SOF vil de risikoområder, der er håndteret as-is, blive genbesøgt i første halvår 2019.</p> <p>SOF har endvidere håndteret forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative Løn og personaleområdet (Bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn).</p>			
Konklusion og anbefalinger	<p>Det er vores vurdering, at SOF's arbejde med håndtering af risikoområder forløber godt og planmæssigt.</p>			

	<p>Vi anbefaler, at SOF's resterende og overførte risikoområder prioriteres i handleplanen for 2019, så det sikres, at der udarbejdes forretningsgangsbeskrivelser for de kritiske risikoområder.</p> <p>Vi anbefaler endvidere, at SOF har opmærksomheden henledt på i 2019 at få håndteret evt. gamle og nye revisionsbemærkningerne ifølge Revisionsberetningen for 2018 vedr. forvaltningens område.</p> <p>Endelig anbefaler vi, at SOF håndterer implementeringen af effektiviseringer, jf. Økonomianalyse udarbejdet af konsulentfirmaet PWC.</p>	
<p>Forvaltningens iværksatte tiltag</p>	<p>Handleplan med prioritering af arbejdet med risikoområder for 2019</p> <p>Socialforvaltningen har prioriteret følgende områder i 2019, hvor der skal udarbejdes kvalitetsstandard for dokumentation af forretningsgange i Københavns Kommune.</p> <p>I 1. og 2. kvartal 2019 har Socialforvaltningen fokus på statsrefusionsområdet og afstemning og opfølgning af balanceposter.</p> <p>I 3. og 4. kvartal 2019 vil der blive arbejdet med processer i relation til etablering af de administrative fællesskaber. Derudover vil refusionsområdet på lønområdet samt det nye tandlægeafregningssystem blive kortlagt.</p> <p>1. og 2. kvartal 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjemtagelse af statsrefusion • Afstemning og opfølgning på balanceposter <p>3. og 4. kvartal 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Refusion sygedagpenge, barsel og løntilskud mv. • Tandlægeafregning – KMD Opus Lex • Som en del af budgetforslagene for 2020 indgår et forslag om oprettelse af administrative fællesskaber i Socialforvaltningen. Formålet med oprettelsen er bl.a. at sikre ensartethed og øge kvaliteten i den samlede økonomistyring og HR-understøttelse. Oprettelse af administrative fællesskaber er en implementering af PWC's anbefalinger, jf. udarbejdet økonomianalyse. <p>Fokus i 3. og 4. kvartal vil være på de processer på HR- og økonomiområdet, der fremadrettet skal varetages af de administrative fællesskaber. Der vil bl.a. være tale om kortlægning af budgetproces, TO BE processer på debitor- og kreditorområdet samt HR-processer. Det vil ikke være relevant, at alle arbejdsgange bliver udarbejdet efter kvalitetsstandard. Arbejdet med dette sker efter særskilt projektplanlægning, der forventes at foreligge primo maj.</p> <p>I forhold til revisionsbemærkningerne for 2018 på regnskabsområdet kan det bemærkes, at Socialforvaltningen har håndteret disse i form af udarbejdelse af vejledninger for fakturabehandling samt central opfølgning på indkøbsordre og indkøbsvogne.</p> <p>I forhold til PWC's økonomianalyser indgår derudover en styrket indkøbsfunktion som selvstændigt tiltag i forvaltningens budgetforslag 2020. Anbefalingerne omkring skærpet visitationspraksis og effektiv drift på tilbuddene indgår i forskelligt omfang af andre budgetforslag, inkl. tidligere forslag.</p>	

3.1.6 Teknik- og Miljøforvaltningen

Forvaltning	TMF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig- hedsniveau
Reference	Afsnit 5.3	Revisionsemne	Handleplan for 2018	
Observationer	<p>I forhold til forvaltningens handleplan for 2018 er 3 af 9 områder håndteret fuldt ud.</p> <p>4 områder er godt i gang og overføres til 2019 tillige med 1 område (Anlægsprojekter), som først igangsættes i 2019. Almene boliger skulle have været implementeret i 2018, men afventer, at Koncernservice stiller et nyt procesdokumentationssystem til rådighed, da Almene boliger allerede er meget veldokumenterede.</p> <p>TMF har herudover afsluttet 3 risikoområder (Private fællesveje, Råden over vej samt Jord og genanvendelse), som ikke var prioriteret i planen for 2018.</p>			
Konklusion og anbefalinger	<p>TMF's arbejde med håndtering af risikoområder forløber hensigtsmæssigt og stort set planmæssigt.</p> <p>Vi anbefaler, at TMF i handleplanen for 2019 sikrer, at der udarbejdes forretningsgangsbeskrivelser mv. for de udestående og overførte kritiske risikoområder. Endelig anbefaler vi, at TMF håndterer forhold, der er foranlediget af EY's Analyse af takstområdet.</p> <p>Endvidere anbefaler vi, at håndtering af forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative område Løn og personaleområdet (Bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn) indgår i handleplanen for 2019.</p> <p>Endelig anbefaler vi, at TMF har opmærksomheden henledt på i 2019 at få håndteret gamle og nye revisionsbemærkninger ifølge Revisionsberetningen for 2018.</p>			
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>Teknik- og Miljøforvaltningen har prioriteret, at der i 2019 skal håndteres og dokumenteres følgende risikoområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byggesager (overført fra 2018) • Områdefornyelse (overført fra 2018) • Anlægskartotek (materiel) (overført fra 2018) • Anlægsprojekter (genovervejes) • Lager (overført fra 2018) • Miljømyndighed • Øvrige økonomiprocesser • EU-tilskudsprojekter • Kirkegårdshandlinger • Lokalplaner • Almene boliger • Evt. fortovsordningen • Takstområdet (ny) <p>Byggesager er foreløbig udskudt til 3. kvartal 2019, da området er i gang med at udarbejde administrationsgrundlag pba. det nye byggesagsreglement, og samtidig skal have den nye ledelse sat ind i området. Byggesagsområdet har allerede dokumenteret en lang række forretningsgange i systemet Info DS4, og det vil derfor være et begrænset antal forretningsgange, der forventes dokumenteret.</p> <p>For så vidt angår Almene boliger afventer forvaltningen, at KS stiller et nyt procesdokumentationssystem til rådighed, da området allerede er meget veldokumenteret.</p>			

	<p>Med hensyn til anlægsprojekter vil TMF genoverveje, hvorvidt der er behov for forretningsgange på området.</p> <p>TMF har fået resultaterne af takst- og budgetanalysen, og igangsat et projekt om takstberegninger og styring på hele takstområdet. Budgetanalyserne medfører ligeledes behov for en række projekter, der skal sikre omkostningseffektivitet i forvaltningen. På den baggrund overvejer forvaltningen at genoverveje planen for dokumentationen af det risikobaserede ledelsestilsyn og i stedet prioritere ressourcerne til de nye forretningskritiske projekter I så fald vil handleplanen blive revideret og de allerede igangsatte områder vil blive gjort færdige, mens de øvrige områder kan blive omprioriteret eller udskudt som følge af takst- og budgetanalysen.</p> <p><i>Håndtering af forvaltningsrisici i KK fælles forretningsgange</i></p> <p>Endelig vil TMF håndtere forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative område Løn og personaleområdet (Bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn). TMF har udarbejdet en oversigt over kontroller og tilsyn, som skal udføres i forhold til løn og personaleområdet samt økonomiområdet, jf. bilag 1 og de foreløbige versioner af fælles forretningsgange på økonomiområdet, som er modtaget fra KS. Det er intentionen, at oversigten over de administrative kontroller skal dække såvel løn og personale som økonomi og it, således at alle enhedschefer har et klart billede af, hvilke kontroller, der skal udføres. Dette "administrative tilsyn" har TMF også haft tidligere, men den nye og udvidede version vil blive udrullet i 2019.</p> <p>Som en del af det administrative ledelsestilsyn gennemføres tilsyn med, at alle ledere har en opdateret Ansvars- og opgaveoversigt. Dette tilsyn vil blive gennemført i 2. kvartal 2019.</p> <p><i>Håndtering af revisionsbemærkninger</i></p> <p>Håndtering af gamle og nye revisionsbemærkninger, ifølge Revisionsberetningen for 2018, bliver koordineret af Stab, som følger op på alle kritiske revisionsbemærkninger for at sikre, at disse håndteres og lukkes.</p>	
--	---	--

3.1.7 Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Forvaltning	BIF	Revisionsområde	Ledelsestilsyn	Væsentlig- hedsniveau
Reference	Afsnit 5.3	Revisionsemne	Handleplan for 2018	
Observationer	<p>BIF har afventet, at Koncernservice implementerer et nyt system til procesdokumentation. Forvaltningen har dog vurderet, at det er vigtigt at dokumentere processerne og ikke afvente systemet og derfor foretaget en vurdering af, hvor der er behov for forvaltningsspecifikke forretningsgange på økonomiområdet.</p> <p>BIF har udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser for udbetalingssystemerne Udbudsportalen, KMD Aktiv og KMD Dagpenge.</p>			
Konklusion og anbefalinger	<p>BIF's arbejde med håndtering af kritiske risikoområder i overensstemmelse med kommunens standard for dokumentation af forretningsgange på økonomiområdet har i 2018 været sat i bero, men arbejdet genoptages nu i 2019.</p> <p>Vi anbefaler, at BIF i handleplanen for 2019 prioriterer det videre arbejde med håndtering af risikoområder i overensstemmelse med kommunens kvalitetsstandard for dokumentation af forretningsgange.</p> <p>Endvidere anbefaler vi, at BIF håndterer forvaltningsrisici på baggrund af Forventninger og styringsinformation på det fælles tværgående administrative Løn- og Personaleområde, som fremgår af bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn mv.</p>			

	<p>Vi anbefaler endelig, at BIF har opmærksomheden henledt på i 2019 at få håndteret evt. gamle og nye revisionsbemærkninger vedr. forvaltningens område ifølge Revisionsberetningen for 2018. Ifølge BIF indgår opfølgning på revisionsbemærkninger systematisk i BIF's model for det risikobaserede ledelsestilsyn.</p>	
<p>Forvaltningens iværksatte tiltag</p>	<p>BIF's handleplan for prioritering af arbejdet med risikoområder for 2019:</p> <p><i>Dokumentation af forretningsgange med høj prioritet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Udbud og indkøbsaftaler. • Ledelsestilsyn. • Overførsel mellem hovedkonto 6 og hovedkonto 5. <p>Igangsættes efterfølgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsikrede ledige i løntilskud. • Tilskudsforvaltning (tilskudsmodtager). • Øvrige overførsler/ Anden lovgivning. • Kommunale tilskud (tilskudsyder). <p><i>Dokumentation af proces afventer yderligere afklaring i 2019:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Registrering af let omsættelige aktiver. • Kontoplan, konteringsvejledning. • Statsrefusion af sociale opgaver og beskæftigelse. <p>BIF vil endvidere håndtere forvaltningsrisici for Løn- og Personaleområdet (Bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn mv.), når et paradigme er endelig udarbejdet af Socialforvaltningen.</p>	

4. FORVALTNINGERNES TILTAG

Rapportens konklusioner er drøftet med ledelsen i de enkelte forvaltninger, der er enige i indholdet heraf. På dette grundlag har forvaltningerne formuleret en række tiltag i handleplaner for 2019, som fremgår ovenfor under afsnit 3, "Forvaltningens iværksatte tiltag".

Vi vurderer, at de anførte tiltag fremadrettet vil kunne medvirke til at håndtere de kritiske risikoområder hensigtsmæssigt og betryggende i kontrolmæssig henseende.

5. DESIGN AF KØBENHAVNS KOMMUNES STYRINGSREGLER

Økonomiudvalgets beslutning om, hvordan udvalget vil sikre indseende med de økonomiske og administrative forhold og varetage den umiddelbare forvaltning, der vedrører kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ er et væsentligt element i forhold til arbejdet med sikring af betryggende administrative processer.

Ad. Regelhierarki

Vi anførte i rapporteringen vedrørende ledelsestilsynet for 2017, at der udestod udarbejdelse af en informationsikkerhedspolitik samt et informationsikkerhedsregulativ, der beskriver kommunens overordnede styringsregler for it-beskyttelse/-sikkerhed og databeskyttelse.

Endvidere udestod med hjemmel i informationssikkerhedsregulativet og i overensstemmelse med kommunes regelhierarki at udarbejde og implementere Forretningscirkulærer for henholdsvis informationssikkerhedsrisici, adgangsstyring og kontrol samt sikkerhedshændelser.

Endelig udestod udarbejdelse af en bølgeplan for Forretningscirkulære og forretningsgange for it-drift, vedligehold og udfasning (it-livscyklusområdet).

Der blev på denne baggrund planlagt en række leverancer i 2018, som er udmøntet i følgende styringsregler:

- Informationssikkerhedsregulativ og -politik:
Godkendt af ØU den 12. juni 2018 og BR den 21. juni 2018.
- Forretningscirkulære for informationssikkerhed
Godkendt af ØU den 19. februar 2019
- Fællesadministrativ forretningsgang for sikkerhedshændelser:
- Forretningscirkulære for organisering af informationssikkerhed.
Godkendt af ØU den 19. februar 2019
- Forretningscirkulære for it-anskaffelser.
Godkendt af ØU den 23. oktober 2018.
- Forretningscirkulære for Persondataskyttelse – Registreredes rettigheder
Godkendt af ØU den 8. december 2018
- Forretningscirkulære for dokumentation og compliance
Godkendt af ØU den 8. december 2018
- Fællesadministrativ forretningsgang for Persondataskyttelse – Registreredes rettigheder

Der er endvidere udarbejdet bølgeplan/drejebog for Forretningscirkulære og forretningsgange for it-drift, vedligehold og udfasning (it-livscyklusområdet). Dette regelsæt er planlagt udarbejdet i 2019.

På Kasse- og Regnskabsregulativets område har Økonomiforvaltningen udarbejdet Forventninger og styringsinformation på det fælles administrative område Løn og Personale (Bilag 1 til Forretningscirkulære Ledelsestilsyn mv.).

Ad. Fælles portal til dokumentation af forretningsgange og kommunikation af gældende regler

Økonomikredsen besluttede i oktober 2016, at dokumentation af end-to-end processer skal ske i et procesdokumentationssystem.

Det er formålet, at systemet skal give overblik over processerne i den enkelte forvaltning/enhed og give bedre indsigt i egen forvaltning og dermed et bedre beslutningsgrundlag i forhold til compliance og procesoptimering. Endvidere skal systemet give medarbejdere mulighed for at kende alle de processtrin, der skal udføres og dermed et grundlag for mere ensartethed i opgaveløsningen samt tydeliggøre ansvar og rollefordeling.

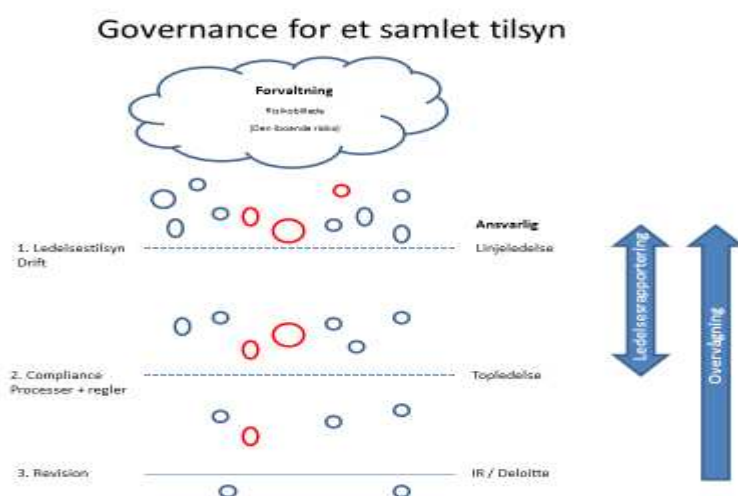
Det er endvidere hensigten, at systemet både skal være portal for forretningsgange/procesbeskrivelser og for Kasse- og Regnskabsregulativ samt Forretningscirkulærer og Fælles administrative forretningsgange. Der er dog ikke truffet endelig beslutning om sidstnævnte.

Økonomikredsen blev i efteråret 2017 orienteret om, at procesdokumentations-systemet/procesportalen skulle i udbud. Forvaltningerne har haft mulighed for at fremsætte ønsker til en kravspecifikation, og der var planlagt et udbud i marts 2018, således en nye portal kunne ibrugtages med udgangen af juni 2018. Økonomiforvaltningen – Koncernservice – har imidlertid nedprioriteret projektet i 2018 i forhold til arbejdet med dokumentation af forretningsgange i Kvantum. Udbudet har således ligget mere eller mindre stille i mere end et halvt år. Ifølge Koncernservice vil projektet nu blive genoptaget.

BILAG 1 Formål med risikobaseret ledelsestilsyn

Tilrettelæggelse af intern styring og kontrol

Nedenstående figur illustrerer roller og ansvar for den interne styring og kontrol. Et effektivt ledelsestilsyn skal medvirke til at styrke 1. og 2. forsvarslinje og dermed medvirke til, at administrationen på de enkelte områder er hensigtsmæssig og betryggende i kontrolmæssig henseende, og at der administreres i overensstemmelse med gældende lovgivning, politiske beslutninger, meddelte bevillinger og øvrige beslutninger, indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Den 1. forsvarslinje består af forvaltningsenheder, som har fået delegeret ansvar for at identificere og styre risici inden for eget forretningsområde.

Den 2. forsvarslinje består af styrings- og kontrolfunktioner i de enkelte forvaltninger eller tværgående servicefunktioner, som har til formål at understøtte 1. forsvarslinje. Den 2. forsvarslinje kan også udføre egne kontroller og skabe forudsætninger for at eventuelle risici og fejl, som har passeret den første forsvarslinje, bliver opdaget og korrigeret.

Etablering af compliancefunktioner i 2. forsvarslinje kan medvirke til at sikre, at fejl, der underslipper den 1. operationelle forsvarslinje, så vidt muligt opfanges, så der ikke er grundlag for revisionsbemærkninger.

Den 3. forsvarslinje illustrerer risici og fejl, der konstateres af kommunens revision.

BILAG 2 Ledelsestilsyn - hvorfor og hvordan

Ifølge kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ påhviler det den enkelte forvaltning at sikre, at ledelsen fører tilsyn på alle relevante områder, og at interne kontroller er tilstrækkelige ud fra væsentlighed og risiko.

Økonomiudvalget godkendte i marts 2017 Forretningscirkulære Ledelsestilsyn mv. Det påhviler ifølge cirkulæret ledelsen at tilrettelægge kontrolsystemer og forretningsgange, der er betryggende efter organisationens, forvaltningens og de enkelte enheders forhold.

Dette indebærer, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem, og at der på de enkelte aktivitetsområder er beskrevet og implementeret interne kontroller, som reducerer risikoen for væsentlige fejl og mangler i kommunens administration til et acceptabelt niveau.

Forretningscirkulæret beskriver en model til brug for indsamling af informationer, som kan danne grundlag for vurdering af forvaltningernes arbejde med udvikling af et risikobaseret ledelsestilsyn.

Modellen indeholder 5 overordnede elementer, som udgør fundamentet for ledelsestilsynet.

Styringsregler

Formålet er, at aktuelle og tilgængelige regler er en forudsætning for at ledere og medarbejdere, dels kan udmønte gældende lovgivning, kommunalpolitiske beslutninger og regler, dels kan sikre en ensartet og effektiv opgaveløsning og endelig kan gennemføre de kontroller, der skal sikre en hensigtsmæssig drift og et regnskab, der er udarbejdet i overensstemmelse med gældende regler.

Organisation

Det handler om, at ledelsen har overblik over forvaltningens processer (risikoområder), at opgaver og ansvar er præciseret (delegation), samt at der systematisk arbejdes med effektive processer i et end-to-end perspektiv herunder kvalitet i opgaveløsningen.

Medarbejdere

Der er formålet, at forvaltningsledelse og medarbejdere har forandringsevne til følge udviklingen i den kommunale forvaltning og kan anvende de løsninger, der stilles til rådighed.

Processer

Formålet er at kortlægge, hvilke risici der kan have væsentlig indvirkning på realiseringen af kommunens/forvaltningens mål, herunder regnskabsaflæggelse og

overholdelse af gældende lovgivning m.v. Risikovurdering har til formål at bestemme de identificerede risici i forhold til forvaltningens risikovillighed for at kunne opstille, prioritere og håndtere indsatser (beskrive kontroller) i forhold til de enkelte risici.

Dette emne handler således om struktur i procesbeskrivelser samt identifikation, vurdering og håndtering af risici og etablering af kontroller, der reducerer risici til et acceptabelt niveau.

Indikatorer (indgår ikke i 2018)

Dette emne handler om målstyring og om at definere relevante KPI'er (Key Performance Indicator) og andre informationer, der har relevans for ledelsen. Formålet er at udvælge de indikatorer, der giver ledelsen bedst muligt grundlag for at vurdere effektiviteten af de etablerede kontroller. Ud over internt fastsatte indikatorer kan eksterne indikatorer give input til risikostyring og bidrage til at undgå ubehagelige overraskelser.

Styringsinformation (indgår ikke i 2018)

Det handler om at fastsætte principper for rapportering til topledelsen fra underliggende ledelsesniveauer om kvaliteten i den daglige opgavevaretagelse mv. Formålet er, at den øverste ledelse modtager information om væsentlige forretningskriske risici, herunder om kontrollerne på de forretningskriske områder fungerer effektivt.

BILAG 3 Definition af prioriteter for væsentlighedsniveau

I revisionsrapporter fra såvel Deloitte som Intern Revision vil formidlingen af risiko og væsentlighed på de enkelte observationer blive påført en prioritet ud fra følgende vurderingsgrundlag:

Prioritet 1 – markeres med

- Prioritet 1 markeringer anvendes for forhold, der anses for kritiske. I forbindelse med beretninger kan det observerede forhold efter nærmere vurdering eventuelt give anledning til en revisionsbemærkning.
- Et forhold anses for kritisk, såfremt der er en høj grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en betydelig effekt og/eller har en betydelig udbredelse.
- Prioritet 1 markeringer rapporteres til ledelsen med påkrav om, at disse forelægges for det stående udvalg eller Økonomiudvalget.

Prioritet 2 – markeres med

- Prioritet 2 markeringer anvendes for forhold, der anses for væsentlige. Observationerne må ikke have en karakter, der kan medføre revisionsbemærkninger i årsberetningen.
- Et forhold anses for væsentlig, såfremt der er en middel grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en vis effekt og/eller har en vis udbredelse.
- Prioritet 2 markeringer rapporteres til ledelsen i den reviderede forvaltning.

Prioritet 3 – markeres med

- Anvendes for forhold, der ikke har givet anledning til omtale eller kun anses for mindre væsentlige, og som derfor kun rapporteres til ledelsen som opmærksomhedspunkter.
- En risiko anses for mindre væsentlig, såfremt der er en lille grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en lille effekt og/eller har en lille udbredelse.